

עת"א 860/06/17 - ראיף אלגחאדמה נגד ועדת השחרורים במקום מושבה בכלא דמון

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 יוני 2017

עת"א 860-06-17 אלגחאדמה(אסיר) נ' ועדת השחרורים במקום מושבה בכלא דמון

לפני הרכב כבוד השופטים:

ד"ר רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים, סגן נשיא

תמר נאות פרי

העותר

ראיף אלגחאדמה, (אסיר)

ע"י ב"כ עו"ד עביר בכר

נגד

המשיבה

ועדת השחרורים במקום מושבה בכלא דמון

ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

פסק דין

העתירה בתמצית:

בפנינו עתירה המופנית כנגד החלטת ועדת השחרורים שבכלא דמון, בראשות כב' השופט שלמה בנג'ו (להלן: "הוועדה") שניתנה ביום 9.5.2017 במסגרת תיק וש"ר 2999-11-16.

העותר, יליד 1996 תושב דהריה שליד חברון, מרצה עונש של מאסר למשך שלוש שנים, כאשר לתקופה זו מצטרפים עוד 100 ימי מאסר שעליו לרצות חלף קנס שנגזר עליו לשלם, ושלא שולם. העותר מרצה את מאסרו לאחר שהורשע על פי הודאתו בעבירות של קשר לפשע, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"); ניסיון לייבא סם לישראל, עבירה לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש) תשל"ג - 1973 בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין; עבירה של כניסה ושהיה בישראל שלא כדין, עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל תשי"ב - 1952. בתמצית יצוין כי העותר שהה בישראל שלא כדין וקשר קשר עם מברחי סמים ממצריים לייבא סמים לישראל. בהסדר הטיעון הוסכם בין הצדדים כי הנאשם ידע כי הוא מנסה לייבא 25 ק"ג חשיש. הוא נתפס ע"י חילי צה"ל בסמוך לגבול המצרי כאשר הגיע לשם כדי לאסוף משלוח שהושלח אל מעבר לגדר ושכלל חבילות שהכילו יותר משני (2) ק"ג סם מסוג קוקאין.

זהו מאסרו הראשון של העותר. הוועדה החליטה לדחות את בקשתו לשחרור מוקדם. כנגד ההחלטה הוגשה העתירה שבפנינו.

נבהיר כבר כעת כי הגם שסבורים אנו כי נפלה שגגה תחת ידה של וועדת השחרורים, בכל הנוגע להנמקת החלטתה, לא מצאנו מקום להתערב בהחלטת הוועדה. בהתאם אנו מורים על דחיית העתירה.

הטעמים לדחיית העתירה:

העותר, באמצעות באת כוחו, נימק בפני הוועדה את בקשתו לשחרור מוקדם בעובדה שזהו מאסרו הראשון ובעבר לא היה מעורב בפלילים. הוא מכה על חטא. לעותר הוכנה תכנית טיפולית-שיקומית של מרכז אלאמל לשירותים חברתיים בע"מ שבטייבה. התכנית כוללת מפגשים טיפוליים ותכנית פיקוח תעסוקתית. לטענת העותר התנהגותו בכלא תקינה והגם שמאסרו ממושך, בהיותו אסיר שב"ח בכלא דמון לא מוצעת לו כל תכנית טיפולית. בהתאם ביקש לאפשר את שחרורו המוקדם בפיקוח גורמי הטיפול במרכז אלאמל.

ועדת השחרורים בחנה ושקלה את טיעוני האסיר והחליטה לדחות את בקשתו. בהחלטה מפורטת ומנומקת מבססת הוועדה את נימוקיה לדחיית בקשתו של העותר על שלושה אדנים: הראשון הוא המסוכנות הנשקפת מהתנהגות העותר כעולה מכתב האישום בו הורשע. הוועדה מפנה להוראות סעיף 9(1) לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001 (להלן: "החוק") ומציינת את חומרת העבירה כשיקול מרכזי שלא להיעתר לבקשת האסיר. מעיון בכתב האישום ובגזר הדין בגינו מרצה העותר את מאסרו לומדת הוועדה על מסוכנותו הרבה לשלום הציבור.

בהקשר זה סברה הוועד כי יש להחיל על המקרה גם את הוראות סעיף 10(א) לחוק, מאחר ולגישתה מדובר במעשה שהוא בעל חומרה מיוחדת אשר שחרור מוקדם של מבצעו יפגע באמון הציבור במערכת המשפט.

בנוסף, ביססה הוועדה את החלטה על דו"ח משמעת ממנו עולה כי העותר עבר עבירת משמעת שעניינה בהפרת סדר וכן על האמור בדו"ח של חומר מודיעיני חסוי ממנו עולה מעורבות אפשרית של העותר בפעילות פלילית בתחומי הכלא.

ועדת השחרורים לא התעלמה מהתכנית הטיפולית-שיקומית שהציע העותר אלא שלגישת הוועדה אין די בתכנית זו כדי לאיין מסוכנות, בנסיבות מקרה זה. הוועדה ציינה את הקושי בסדרי פיקוח על אסיר משוחרר תושב שטחי הרש"פ ובנסיבות אלו סברה שאין די בתכנית הטיפולית שהוצעה. הוועדה לא התעלמה מטענות העותר כי בכלא דמון אין באפשרותו לעבור כל תכנית טיפולית ובהתאם אין מקום לזקוף זאת לחובתו. הוועדה אף הפנתה את תשומת לב שב"ס לנושא זה. עם זאת, ובסיכומו של דבר, סברה הוועדה כי במקרה זה מכלול הנסיבות מצביע על מסוכנות שאינה מאפשרת את שחרורו המוקדם של האסיר.

בחנו את נימוקי הוועדה. כאמור, סבורים אנו כי נפלה שגגה תחת ידי הוועדה בדרך הנמקת ההחלטה. עם זאת לא מצאנו מקום להתערב בהחלטה.

בטרם נתייחס לעניינו של העותר שבפנינו נזכיר את כלל ההתערבות המצומצמת של בית המשפט המנהלי בהחלטות של

ועדות שחרורים. בהתאם להלכה הפסוקה, לא יתערב בית משפט בהחלטת ועדת שחרורים אלא אם כן נפל פגם מהותי בהליך קבלת ההחלטה או שההחלטה היא מוטעית ובלתי סבירה בצורה קיצונית, עד ששום ועדת שחרורים לא יכולה הייתה לקבל החלטה מעין זו [ראו: בג"צ 89/01 **הוועד הציבורי לעינויים בישראל נ' ועדת השחרורים**, פ"ד נה(2) 828]. נזכיר כי ועדת השחרורים הינה גוף מקצועי סטטוטורי, המורכב משופט ואנשי מקצוע בעלי מומחיות בתחום זה, ולפיכך שיקול הדעת הנתון לוועדה בבואה לבחון את השיקולים הנזכרים לעיל, הינו רחב (רע"ב 4518/08 **בן ישי נ' וועדת השחרורים** (4.6.2008); רע"ב 205/08 **עסילה נ' שירות בתי הסוהר** (24.5.2008), בפסקה 10). ככלל, בית המשפט, המעביר ביקורת שיפוטית על החלטות הוועדה, ייטה שלא להחליף את שיקול דעתה של הוועדה בשיקול דעתו, והתערבותו תצטמצם אך למקרים בהם ניכרים בהחלטותיה של הוועדה פגמים משפטיים, בהתאם לעילות המוכרות מהמשפט המינהלי, דוגמת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות [רע"ב 8040/12 **אבו סייף נ' היועץ המשפטי לממשלה** (26.12.2012)]. עוד נזכיר כי הכלל הוא כי על אסיר לרצות את מלוא תקופת העונש אשר נגזרה עליו, מבלי שתעמוד לו זכות קנויה לקיצור עונשו [רע"ב 6566/13 **שלמה דביר נ' היועמ"ש ואח'** (11/2/2014) פסקאות 8-11; רע"ב 2112/09 **עמאראת נ' מדינת ישראל** (24.3.2009)].

במקרה שבפנינו לא ניתן לומר כי החלטת ועדת השחרורים היא בלתי סבירה בצורה קיצונית באופן המצדיק את התערבותו.

בדין הביאה ועדת השחרורים בין שיקוליה את חומרת המעשים בגינם מרצה העותר את מאסרו. כך מורה במפורש סעיף 9(1) לחוק על הוועדה לשקול. לא מצאנו גם כי נפל פגם עת החליטה הוועדה לתת משקל לחובת האסיר למידע החסוי שהוצג לעיונה וגם הוצג בפניו, זאת ביחד עם מעורבות האסיר בעבירת המשמעת. אמנם עבירת המשמעת אינה מבין החמורות ואולם אם מביאים בחשבון את מכלול ההתנהגות, כעולה מהחומר החסוי שהוצג, לא ניתן לומר כי במקרה זה החלטת הוועדה היא בלתי סבירה בצורה קיצונית, באופן המקים עילה להתערבות בית משפט מנהלי בהחלטה.

נבחר כי סבורים אנו, בניגוד לעמדת הוועדה, כי במקרה זה אין מקום להחיל את הוראות סעיף 10

(א) לחוק. נדגיש כי ככלל שיקול לפי הוראות סעיף 10(א), שעניינו באמון הציבור במערכת המשפט, יכול להכריע את החלטתה של ועדת שחרורים לדחות בקשה לשחרור מוקדם. והדבר ברור מאליו, שהרי זו הייתה תכליתו המוצהרת של סעיף 10(א) לחוק, שנועד לעגן בחוק את דעת הרוב בעניין שקולניק [בג"צ 89/01 **הוועד הציבורי נגד עינויים נ' ועדת השחרורים**, פ"ד נה(2) 838 (2001); רע"ב 9837/03 **גרסיה נ' ועדת השחרורים** פ"ד נח(2) 326, 331-334 (2004)], וליתן בידי ועדת השחרורים סמכות להימנע משחרור אסיר שמבחינת התנהגותו האישית נמצא מתאים לשחרור מוקדם, אך משיקולים של האינטרס הציבורי ראוי להימנע מכך [ראו גם: רע"ב 6803/04 **אנג'ל נ' בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו** (27.9.2004); רע"ב 4039/15 **ברק צרפתי נ' מדינת ישראל** (10.8.2015); וכן: נתנאל דגן "שיקולי אינטרס הציבור בהליך השחרור המוקדם" **עלי משפט** י"א 619, 624 וכן 628-626 (2014)]. עם זאת סבורים אנו כי הגם שהמעשה בו הורשע העותר חמור ביותר, אין הוא נמנה על אותם מקרים בעלי חומרה קיצונית ומיוחדת המצדיקים את החלת הוראות סעיף 10(א) לחוק עליהם.

כמו וועדת השחרורים ערים אנו לעובדה כי בכלא דמון אין לעותר אפשרות להשתלב בתכנית טיפולית. מכאן גם שלא ניתן לזקוף לחובתו את העובדה שלא עבר כל תכנית טיפולית. עם זאת סבורים אנו כי החלטת הוועדה ולפיה התכנית

הטיפוליות שהוצעה אינה נותנת מענה סביר למסוכנות העותר, כעולה מהעבירה בה הורשע ומהתנהגותו בכלא בשים לב לדו"ח המשמעת ולמידע החסוי, היא החלטה סבירה המצויה בתחום שיקול הדעת של וועדת השחרורים. לא מצאנו עילה להתערב במסקנה זו.

אשר על כן, בהביאנו בחשבון את המסוכנות העולה מהעבירות שבביצוען הורשע העותר, ביחד עם העולה מהמידע החסוי בעניינו ועבירת המשמעת בה הורשע, והגם שזה הוא מאסרו הראשון, כי לא נפל פגם בהחלטת הסופית של ועדת השחרורים, עת דחתה את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם על תנאי וברישיון.

הערות בטרם סיום:

וועדת השחרורים הצביעה בהחלטתה על הבעייתיות של העדר תכניות טיפול לאסירים תושבי שטחי הרש"פ המרצים מאסר בישראל. כמו ועדת השחרורים, אף אנו סבורים כי הנושא טעון בחינה והסדרה. ניתן אולי להבין את המציאות של העדר תכניות טיפול ככל שהדבר מתייחס לאסירי שב"ח המרצים מאסר לתקופה קצרה של חודש - חודשיים. ואולם כאשר אסיר מרצה מאסר ממושך, ובמקרה שבפנינו מאסר למשך שלוש שנים ועוד 100 ימים, אין זה סביר שסיווגו כאסירי שב"ח ימנע את האפשרות לשלבו בתכנית טיפולית. במקרה כזה על שב"ס לבחון אפשרות לשילובו בתכנית טיפולית מתאימה, לרבות בדרך של העברתו לכלא אחר.

נדגיש כי במקרה שבפנינו אין עתירה שעניינה בהעברת האסיר לכלא אחר. ממילא לא שמענו את עמדת שב"ס בעניין זה. עוד נזכיר כי ככלל אין לאסיר זכות לבחור את מקום כליאתו. עניין זה מסור לשיקול דעת גורמי שב"ס. עם זאת, ובמיוחד שעל העותר לרצות עוד למעלה משנה של מאסר, ראוי כי תיבחן בעניינו האפשרות לשלבו בתכנית טיפולית, לרבות בדרך של העברתו למתקן כליאה אחר. כל זאת מעבר לצורך בבחינה מערכתית לשם הסדרת תכנית טיפולית גם לאסירי שב"ח המרצים מאסרים ממושכים, באשר יש לציבור עניין בהוצאתם ממעגל העבריות כדי שלא יחזרו לפשוע בישראל לאחר שחרורים ממאסר.

עוד מצאנו לנכון להסב את תשומת לב מזכירות ועדות השחרורים כי החלטות הוועדות אינן מתפרסמות. בעבר ראינו לא אחת התייחסות וועדות שחרורים לנושא הפרסום כאשר אסירים התבקשו להודיע עמדתם לעניין פרסום ההחלטה בעניינם. כעת נטען בפנינו ע"י ב"כ העותר כי החלטות אינן מתפרסמות כלל ומסווגות תחת הכותרת של "דלתיים סגורות". בכך נפגע, לטענתה, עקרון פומביות הדין. ראוי שהנושא יבחן ע"י יו"ר ועדות השחרורים ומזכירות הוועדות.

סיכום:

בסיכומי של דבר, מהטעמים שפורטו, העתירה נדחתה.

עם זאת נוסיף כי אם תימצא הדרך לשילוב האסיר בתכנית טיפולית כי אז ראוי יהיה להביא את עניינו שוב בפני ועדת שחרורים כדי שתבחן את טיב השתתפותו בתכנית הטיפולית בה ישולב האסיר ותשקול שוב את עניינו.

בהסכמת הצדדים ניתן פסק הדין בהעדרם. המזכירות תשלח פסק דין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ט"ו סיוון תשע"ז, 09 יוני 2017, שעה 17:51, בהעדר הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

אברהם אליקים, סגן
נשיא

ד"ר רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]